

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 9Co/239/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2217200863
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 10. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martina Valentová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2018:2217200863.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Martina Valentová a sudkýň: JUDr. Ľubica Spálová a Mgr. Lucia Mizerová, v právnej veci žalobcu: PROFI CREDIT Slovakia, s. r. o., so sídlom Bratislava, Pribinova 25, IČO: 35 792 752, zastúpeného splnomocnencom: Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s. r. o., so sídlom Bratislava, Kubániho 16, IČO: 47 233 516, proti žalovanej: C. Y., nar. XX.XX.XXXX, adresa X. B., V. XXX, o zaplatenie 1.004,78 Eur s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda č.k. 16Csp/18/2017-25 zo dňa 16.6.2017, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. žalobu o zaplatenie 1.004,78 Eur s 5,25% ročným úrokom z omeškania od 10.2.2014 zamietol a výrokom II. stranám nárok na náhradu trov konania nepriznal.

2. Rozhodnutie súd prvej inštancie odôvodnil právne aplikáciou ust. § 261 ods. 3 písm. d), § 497 Obchodného zákonníka (ďalej len „OBZ“), § 2 písm. a), b) a d) zák. č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, § 39, § 41 § 52 a nasl., § 107 ods. 1, § 451 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) a ust. § 5b zák. č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa.

3. Súd pritom vychádzal z výsledkov vykonaného dokazovania, ktorými mal za preukázané, že žalovaná ako dlžník a žalobca ako veriteľ uzavreli dňa 5.8.2013 zmluvu o revolvingovom úvere č. 8500029164, ktorá je svojou podstatou zmluvou o úvere, ide teda o absolútny obchodný vzťah, na ktorý sa vzťahujú ustanovenia Obchodného zákonníka, ale zároveň vzhľadom na povahu a postavenie zmluvných strán súd posúdil predmetnú zmluvu ako spotrebiteľskú, na ktorú sa vzťahujú ust. § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, upravujúce režim spotrebiteľských zmlúv a zároveň aj ako spotrebiteľský úver v zmysle zák. č. 129/2010 Z. z. Vzhľadom na to súd v prvom rade posudzoval dohodnutú úrokovú sadzbu vo výške 70,01% ročne a uzavrel, že takáto výška úroku odporuje dobrým mravom, nakoľko nepredstavuje primeranú odmenu za užívanie požičanej istiny, naopak ide o neprimerané, až úžernícke úroky predstavujúce viac ako dvojtretinové zvýšenie ceny tovaru oproti prípadu, ak by žalovaný ako kupujúci zaplatil tovar ihneď. Súd dospel k záveru, že dohoda o takejto úrokovej sadzbe je právnym úkonom, ktorý sa prieči dobrým mravom a preto je podľa § 39 OZ neplatná. Pretože dohoda o úroku v zmluve o pôžičke, resp. úvere je neoddeliteľnou časťou zmluvy v zmysle § 41 OZ, má neplatnosť tejto časti za následok celkovú neplatnosť zmluvy o revolvingovom úvere č. 8500029164. Plnenie poskytnuté žalobcom žalovanej je tak plnením bez právneho dôvodu, teda bezdôvodným obohatením podľa § 451 ods. 1 a 2 OZ a žalovaná je preto povinná vydať iba sumu, ktorá jej bola plnená. Súd ďalej zmysle ust. § 5b zák. č. 250/2007 Z. z. vzhľadom na spotrebiteľský charakter zmluvy, z úradnej povinnosti, teda aj bez existencie námietky žalovanej, pristúpil ku skúmaniu, či nárok žalobcu na vydanie bezdôvodného

obohatenia nie je podľa § 107 ods. 1 OZ premlčaný, pričom ustálil, že nakoľko žalobca žalovanej sumu poskytol dňa 5.8.2013, ktorým okamihom vedel, že sa žalovaná na jeho úkor bezdôvodne obohatila, týmto dňom začala plynúť dvojiročná premlčacia doba, ktorá uplynula dňa 5.8.2015, preto ak bola žaloba podaná na súd dňa 19.1.2017, bola podaná po uplynutí premlčacej lehoty. Vzhľadom na to, súd žalobu zamietol.

4. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol s použitím ust. § 257 a § 255 ods. 1 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) a s ohľadom na to, že plne úspešnej žalovanej, ktorá by mala nárok na náhradu trov, pre jej neúčast' na konaní žiadne trovy nevznikli.

5. Proti tomuto rozsudku v celom jeho rozsahu podal odvolanie žalobca, pričom žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalobe v celom rozsahu vyhovie, prípadne aby ho zrušil a vec vrátil súdu na ďalšie konanie, uplatnil si tiež náhradu trov odvolacieho konania. Ako odvolacie dôvody uviedol tie ktoré vyplývajú z ust. § 365 ods. 1 písm. b), d) a h) CSP, teda že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z neprávneho právneho posúdenia veci. Uviedol, že závery súdu o tom, že zmluva o revolvingovom úvere je neplatná pre rozpor výšky úrokov s dobrými mravmi, v dôsledku čoho je žalovaná suma bezdôvodným obohatením, ktoré je postupom podľa § 5b zák. č. 250/2007 Z. z. premlčané, sú nesprávnymi a nezákonnými. Mal za to, že otázka výšky úrokov, súladu úrokov so zákonom a právne dôsledky dohodnutia si úrokov odporujúcich zákonu, sa musia posudzovať v intenciách Obchodného zákonníka a Zákona o spotrebiteľských úveroch. Základná regulácia úrokov pritom vyplýva z ust. § 502 ods. 1 OBZ, podľa ktorého od doby poskytnutia peňažných prostriedkov je dlžník povinný platiť z nich úroky v dojednanej výške, inak v najvyššej prípustnej výške ustanovenej zákonom alebo na základe zákona; ak úroky nie sú takto určené, je dlžník povinný platiť obvyklé úroky požadované za úvery, ktoré poskytujú banky v mieste sídla dlžníka v čase uzavretia zmluvy; ak strany dojednávajú úroky vyššie než prípustné podľa zákona alebo na základe zákona, je dlžník povinný platiť úroky v najvyššie prípustnej výške. Táto právna úprava má prednosť pred Občianskym zákonníkom, nakoľko ide o osobitný druh regulácie záväzku platiť úroky v prípade, ak sú úroky dohodnuté vo výške vyššej než je prípustné na základe alebo podľa zákona a ide o špeciálnu právnu úpravu pred všeobecnou úpravou občianskeho práva. Uvedený právny názor potvrdila aj Národná banka Slovenska prostredníctvom stanoviska útvaru dohľadu nad finančným trhom vo svojom oznámení číslo 1/2015. Súd preto dospel k nesprávnemu záveru o neplatnosti uzavretej úverovej zmluvy, nakoľko v zmysle cit. ust. nie je možné dospieť k záveru o neplatnosti celej úverovej zmluvy, ale len k záveru o povinnosti dlžníka platiť úroky vo výške najviac prípustnej podľa alebo na základe zákona. Vyslovenie neplatnosti celej úverovej zmluvy odporuje zákonu aj preto, že v prípade, ak si strany výšku úroku nedohodnú, podľa zákona nejde o neplatnú zmluvu, pretože v takom prípade by dlžník mal platiť len úroky požadované bankami.

6. Žalobca mal tiež za to, že posúdenie úverovej zmluvy ako neplatnej neobstojí ani podľa predpisov občianskeho práva, nakoľko všeobecným a ustáleným pravidlom výkladu právnych predpisov a ich aplikácie pri posudzovaní platnosti právneho úkonu je zásada, že prednosť má taký prístup, ktorý ponecháva právny úkon platný aspoň v časti, než ako by mal byť právny úkon posúdený za neplatný (§ 41 OZ). Ak bol súd schopný určiť, že výška úrokov je v rozpore s dobrými mravmi, potom musí byť spôsobilý určiť, od akej hodnoty dochádza k rozporu s dobrými mravmi. Takéto určenie bude potom logicky spĺňať aj podmienku oddeliteľnosti od ostatného obsahu, pretože ak sa na jednej strane dá určiť hranica, kde rozpor nastal a kde nie, potom súd tým vyjadruje svoje právne posúdenie aj o tom, kde sa dohoda o úroku považuje ešte za platnú a kde už platnou nie je. Súd neposúdil vec správne ani podľa ustanovení OZ a dospel k nesprávnemu záveru o neplatnosti úverovej zmluvy a o vzniku bezdôvodného obohatenia. Odkaz na rozhodnutie NS SR sp. zn. 5Cdo 26/2011 v napadnutom rozsudku je nedôvodný, pretože sa v ňom neposudzovala úverová zmluva a nároky z nej, ale zmluva o pôžičke. V prospech svojej argumentácie žalobca poukazoval na rozsudok NS ČR sp. zn. 32Cdo 45/2013 zo dňa 26.10.2015 a dôvodil, že sa od žalovaného domáha zaplatenia sumy, ktorá predstavuje nesplatenú časť z vyplatenej istiny úveru, na ktorú má nesporný nárok.

7. K aplikácii ust. § 5b zák. č. 250/2007 Z. z. súdom prvej inštancie žalobca uviedol, že tým bol porušený nielen princíp nestrannosti súdu, ktorý tak už nevystupuje ako nestranný a nezávislý orgán, ale zároveň je táto aplikácia neprimeraná, nakoľko žalovaný uhradil žalobcovi sumu len 176,56 Eur. Je hranične nespravodlivým výkladom a použitím zákona, aby aj v takomto prípade súd ex offio prihliadal na uvedené

ustanovenie. Súd má pri rozhodovaní vychádzať z toho, aby ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov bola spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty (čl. 2 ods. 1 CSP). Na premlčanie v zmysle § 5b zák. č. 250/2007 Z. z. súd prihliadať nemal, pretože uvedené zákonné ustanovenie je protiústavné, porušuje princíp rovnosti strán a nezávislosti súdu a porušuje zmysel súdneho konania. Pochybnosti o súlade § 5b zák. č. 250/2007 Z. z. vyplývajú aj z toho, že pred Ústavným súdom SR je vedené konanie o súlade právnych predpisov s Ústavou SR.

8. Žalovaná odvolací návrh nepodala, k doručenému odvolaniu žalobcu sa písomne nevyjadрила.

9. Ďalšie podania strán v odvolacom konaní dané neboli.

10. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom - stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie v čase jeho podania pripúšťal (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. b/, d/ a h/ CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offa na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a po preskúmaní zákonnosti a vecnej správnosti rozhodnutia a jemu predchádzajúceho konania dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je nevyhnutné zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 389 ods. 1 písm. b/ a c/ v spojení s § 391 ods. 1 CSP).

11. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu s poukazom na uplatnenú odvolaciu argumentáciu žalobcu bolo posúdiť, či súd dospel k správne právnemu záveru, keď aplikujúc ust. § 5b zák. č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov ustálil, že nárok žalobcu kvalifikovaný ako bezdôvodné obohatenie pre neplatosť uzavretej zmluvy o revolvingovom úvere, je v celom rozsahu premlčaný, a preto je dôvodné žalobu zamietnuť. Nebolo pritom sporným, že predmetný záväzkový vzťah medzi stranami bol založený spotrebiteľskou zmluvou, a preto sa spravuje aj príslušnými normami na ochranu spotrebiteľa.

12. Právne posudzovanie veci je činnosť súdu, pri ktorej zistený skutkový stav podriaďuje pod skutkovú podstatu príslušnej právnej normy, na základe čoho dospieva k záveru, či právo prizná alebo neprizná. Právne posúdenie veci je nesprávne, ak sa súd pri tejto činnosti dopustil omylu (buď v tom, že na správne zistený skutkový stav aplikoval iný právny predpis než mal, alebo ak správne aplikovaný právny predpis nesprávne interpretoval).

13. Podľa § 193 veta prvá CSP, súd je viazaný rozhodnutím ústavného súdu o tom, či určitý právny predpis nie je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavným zákonom alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná.

14. Vzhľadom na právoplatný nález Ústavného súdu SR vo veci č. k. PL. ÚS 11/2016-60 zo dňa 7.2.2018, sa v predmetnej veci stalo základnou právnou otázkou, či na daný prípad bolo možné aplikovať ust. § 5b zák. č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, teda či súd mohol z úradnej povinnosti, teda bez vzniesenia námietky premlčania žalovanou, skúmať, či nárok žalobcu je premlčaný, a to aj so zreteľom na skutočnosť, že na Ústavný súd SR, bol už v čase rozhodovania súdu prvej inštancie podaný návrh na posúdenie súladu ust. § 5b zák. č. 250/2007 Z. z. s čl. 1 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy SR.

15. Podľa § 5b zák. č. 250/2007 Z. z. v znení účinnom do 26.7.2018, orgán rozhodujúci o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy prihliada aj bez návrhu na nemožnosť uplatnenia práva, na oslabenie nároku predávajúceho voči spotrebiteľovi, vrátane jeho premlčania alebo na inú zákonnú prekážku alebo zákonný dôvod, ktoré bránia uplatniť alebo priznať plnenie predávajúceho voči spotrebiteľovi, aj keď by inak bolo potrebné, aby sa spotrebiteľ týchto skutočností dovoľával.

16. Podľa § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§100 až 110). Na premlčanie súd prihladne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

17. Ustanovenie § 5b bolo do Zákona o ochrane spotrebiteľa vnesené novelou, zákonom č. 102/2014 Z. z. o ochrane spotrebiteľa pri predaji tovaru alebo poskytovaní služieb na základe zmluvy uzavretej na diaľku alebo zmluvy uzavretej mimo prevádzkových priestorov predávajúceho a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, pričom platnosť a účinnosť nadobudlo 1. mája 2014. Na základe predmetného ustanovenia § 5b z. č. 250/2007 Z. z., sa súdu (ktorý je možné považovať za orgán rozhodujúci o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy) ukladala povinnosť v súdnom konaní z úradnej povinnosti prihliadať na premlčanie v spotrebiteľských veciach, aj keď sa ho spotrebiteľ nedovoľá. Predmetnému ustanoveniu sa prisudzoval v súdnej praxi procesný charakter, preto bolo aplikované súdmi aj v konaniach, ktoré sa začali ešte pred účinnosťou tohto ustanovenia.

18. Dňa 8.9.2015 podal Okresný súd Košice II. na Ústavný súd SR návrh na rozhodovanie o súlade § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov, s čl. 1 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy SR. Ústavný súd SR tento návrh prijal na ďalšie konanie uznesením zo dňa 9.11.2016 pod č. k. PL. ÚS 11/2016-7.

19. Nálezom PL. ÚS 11/2016-60 zo dňa 7.2.2018 Ústavný súd SR rozhodol, že ustanovenie § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov nie je v súlade s čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Predmetný nález bol vyhlásený v Zbierke zákonov Slovenskej republiky dňa 27.9.2018, čím stratilo ustanovenie § 5b zák. č. 250/2007 Z. z. účinnosť.

20. Ústavný súd SR vo svojom náleze PL. ÚS 11/2016-60 zo dňa 7.2.2018 v bode 51. uzavrel, že predmetné ustanovenie prekračuje prah komponentu právnej istoty ako súčasť princípu právneho štátu, ako aj práva na súdnu ochranu, čím je porušený princíp legality ako komponent procesnej férovosti, a takto aj „férovosť“ legislatívna chránená čl. 1 ods. 1 Ústavy.

21. Podľa § 41 ods. 2 zák. č. 38/1993 Zb. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov, nález, ktorým sa zistil nesúlad právnych predpisov s právnym predpisom vyššej právnej sily alebo s medzinárodnou zmluvou, vyhlási sa spôsobom ustanoveným na vyhlásenie zákonov. Nález je všeobecne záväzný odo dňa jeho vyhlásenia v Zbierke zákonov.

22. Podľa § 41a ods. 1 zák. č. 38/1993 Zb., právny predpis, jeho časti alebo niektoré jeho ustanovenia strácajú účinnosť dňom vyhlásenia nálezu Ústavného súdu v Zbierke zákonov.

23. Podľa § 41b ods. 2 zák. č. 38/1993 Zb., ostatné právoplatné rozhodnutia vydané v civilnom procese alebo správnom konaní na základe právneho predpisu, ktorý celkom, sčasti alebo v niektorom ustanovení stratil účinnosť, zostávajú nedotknuté; povinnosti uložené takýmito rozhodnutiami nemožno nútene vymáhať.

24. V právnoaplikačnej praxi sa uplatňuje základné interpretačné pravidlo zakotvené v čl. 152 ods. 4 Ústavy SR, podľa ktorého výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s ústavou. Ide o generálny interpretačný princíp uplatňovaný súdom aj vo svojej rozhodovacej činnosti.

25. Ústavný súd SR vo svojom náleze č. k. I. ÚS 316/06-37 zo dňa 20.12.2006 konštatoval, že: „Hoci Ústava SR a Zákon o ústavnom súde nemajú výslovné ustanovenia o hmotnoprávných účinkoch nálezu o nesúlade vydaného pred právoplatným skončením konania, treba dôjsť k jednoznačnému záveru, že v týchto veciach nastávajú hmotnoprávne účinky pre všetkých účastníkov konania ex tunc. Ak sa totiž tieto účinky prejavujú ex tunc vo veciach judikovaných právoplatne pred uverejnením nálezu, potom a fortiori to musí tak byť vo veciach neskončených právoplatne v momente uverejnenia nálezu o nesúlade. Opačný výklad je priamym popretím princípu zachovávanía ústavnosti a zároveň neprípustným absolutizovaním princípu právnej istoty. ... Takýto záver korešponduje aj so stanoviskom pléna ústavného súdu sp. zn. PLz. ÚS 1/06 z 11.10.2006, ktorým ústavný súd prijal zjednocujúce

stanovisko k odchylným právnym názorom senátov ústavného súdu..." (rovnako aj nález Ústavného súdu SR č. k. I. ÚS 48/06-24 zo dňa 14.6.2006).

26. Vzhľadom na uvedené východiská platí, že nálezom Ústavného súdu vo veci sp. zn. PL. ÚS 11/2016 stratilo ustanovenie § 5b zák. č. 250/2007 Z. z. účinnosť ex tunc, t. j. bolo anulované od počiatku, hľadí sa naň ako by nikdy nebolo účinné, a teda nikdy nebolo súčasťou právneho poriadku Slovenskej republiky. V zmysle ust. čl. 152 ods. 4 Ústavy SR predmetné ustanovenie nemalo byť v právnej praxi ani nikdy aplikované. Odvolací súd preto dospel k záveru, že súd prvej inštancie v danom prípade oprel svoje zamietajúce rozhodnutie o také znenie § 5b zák. č. 250/2007 Z. z., ktoré v čase jeho rozhodovania nebolo účinné, teda súd rozhodol v rozpore s Ústavou SR a zákonom, čím nielenže vec nesprávne právne posúdil, keď pristúpil k posudzovaniu otázky premlčania nároku žalobcu z úradnej povinnosti a nie na námietku dlžníka, ale nakoľko nezvolil postup podľa § 162 ods. 1 písm. b) CSP, svojím postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Odvolací súd tak uzatvára, že odvolanie žalobcu je dôvodné (§ 389 ods. 1 písm. b/ a c/ CSP).

27. Dôvodná bola tiež odvolacia námietka žalobcu, že prvoinštančný súd vec nesprávne právne posúdil, pokiaľ uzavrel, že v danom prípade dojednanie úrokov vo výške 70,01% v rozpore s dobrými mravmi, má za následok neplatnosť celej zmluvy o revolvingovom úvere, nakoľko dohoda o úroku v zmluve o úvere je neoddeliteľnou časťou zmluvy v zmysle § 41 OZ. Odvolateľ pritom záver súdu o dojednaní úrokov v rozpore s dobrými mravmi nespochybňoval.

28. Podľa § 39 OZ, neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

29. Podľa § 41 OZ, ak sa dôvod neplatnosti vzťahuje len na časť právneho úkonu, je neplatnou len táto časť, pokiaľ z povahy právneho úkonu alebo z jeho obsahu alebo z okolností, za ktorých k nemu došlo, nevyplyva, že túto časť nemožno oddeliť od ostatného obsahu.

30. Podľa § 497 Obchodného zákonníka (ďalej len „OBZ“), zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy, a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky.

31. Podľa § 502 ods. 1 OBZ, od doby poskytnutia peňažných prostriedkov je dlžník povinný platiť z nich úroky v dojednanej výške, inak v najvyššej prípustnej výške ustanovenej zákonom alebo na základe zákona. Ak úroky nie sú takto určené, je dlžník povinný platiť obvyklé úroky požadované za úvery, ktoré poskytujú banky v mieste sídla dlžníka v čase uzavretia zmluvy. Ak strany dojednávajú úroky vyššie než prípustné podľa zákona alebo na základe zákona, je dlžník povinný platiť úroky v najvyššie prípustnej výške.

32. Dôvod neplatnosti právneho úkonu sa môže týkať buď celého právneho úkonu, alebo len jeho časti. V prípade, že sa neplatnosť právneho úkonu týka len časti právneho úkonu, pričom ide o vadu právneho úkonu, ktorú možno oddeliť od jeho ostatného obsahu, je neplatná len táto časť právneho úkonu. Tento prístup je preferovaný v zmysle zásady in favorem negotii. Ak sa však dôvod neplatnosti týka podstatnej náležitosti právneho úkonu, bez ktorej právny úkon nemôže vzniknúť, je právny úkon neplatný v celom rozsahu. Ustanovenie § 41 OZ o čiastočnej neplatnosti právneho úkonu sa týka aj obchodných záväzkových vzťahov. Niektoré právne predpisy však obsahujú osobitnú úpravu, ktorá zmysel § 41 OZ modifikuje. Osobitné pravidlo vo vzťahu ku zmluve o úvere, potom obsahuje Obchodný zákonník v ust. § 502 ods. 1 OBZ, kedy zákon pre prípad neplatného dojednania úrokov, presne vytvára práva a povinnosti použiteľné pre zmluvné strany. Úprava obsiahnutá v § 502 OBZ posilňuje princíp obsahovej oddeliteľnosti tej časti právneho úkonu - zmluvy o úvere, ktorá sa týka úrokov, od ďalších častí tejto zmluvy (§ 41 OZ).

33. Zmluva o úvere nemôže byť dohodnutá ako bezúročná a záväzok platiť úroky patrí k jej pojmovým znakom, je jej podstatnou náležitosťou. Avšak v zmysle ust. § 502 ods. 1 OBZ, zákon pre vznik zmluvy o úvere nevyžaduje, aby v zmluve bola dohodnutá výška úrokov. V tom prípade zákon ustanovuje povinnosť dlžníka platiť úroky v najvyššej prípustnej výške ustanovenej zákonom alebo na základe zákona. Ak by bola najvyššia prípustná výška úrokov ustanovená zákonom alebo na základe zákona

(čo v súčasnosti nie je) strany by boli pri dohode o výške úrokov limitované touto najvyššou výškou. Aj keby strany dohodli výšku úrokov presahujúcu ustanovený limit, dlžník by nebol povinný platiť úroky nad stanovený limit. Pre prípad, že si zmluvné strany výšku úrokov v zmluve nedohodnú a nemožno ju určiť ani na základe zákona, uplatnia sa úroky obvyklé. Výška obvyklých úrokov závisí od úrokov, ktoré požadujú banky v mieste sídla dlžníka v čase uzavretia zmluvy.

34. V prípade, že strany zmluvy o úvere, ktorou je i zmluva uzavretá medzi žalobcom a žalovaným v danom prípade, dojednávajú úroky vyššie než prípustné, teda ako v danom prípade v rozpore s dobrými mravmi, čo spôsobuje, že zmluva je v časti dohodnutého úroku neplatná, pričom ide o absolútnu neplatnosť v zmysle § 39 OZ, je dlžník potom v zmysle ust. § 502 ods. 1 veta tretia OBZ povinný platiť úroky v najvyššie prípustnej výške, t. j. vo výške obvyklej. Z obsahu spisu pritom nevyplýva, že by súd prvej inštancie o tejto otázke vykonal dokazovanie a zisťoval, aká bola obvyklá výška úrokov požadovaných za úvery, ktoré poskytujú banky v mieste sídla dlžníka v čase uzavretia zmluvy, ako určuje ust. § 502 ods. 1 OBZ pre prípad, že úroky nie sú platne dojednané. Právny záver súdu, že neplatnosť dohody o úrokoch, spôsobuje neplatnosť celej zmluvy, je teda v danom prípade nesprávny (§ 389 ods. 1 písm. c) CSP).

35. V dôsledku vyššie uvedeného nesprávneho právneho posúdenia veci a nesprávneho procesného postupu, sa potom prvoinštančný súd už dôsledne nezaoberal právnou a vecnou správnosťou a dôvodnosťou žalobcom uplatňovaných nárokov z úverovej zmluvy, a neposkytol tak žalovanému spotrebiteľovi ex offo súdnu ochranu jeho práv a v tomto smere nevykonal ani potrebné dokazovanie nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. V tejto súvislosti odvolací súd odkazuje na ust. § 295 CSP v zmysle ktorého v danom spore, ktorý je sporom s ochranou slabšej strany súd môže vykonať aj tie dôkazy, ktoré spotrebiteľ nenavrhol, ak je to nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci, pričom súd aj bez návrhu obstará alebo zabezpečí takéto dôkazy.

36. S poukazom na vyššie uvedené bolo potom nevyhnutným, aby odvolací súd rozsudok súdu s použitím ust. § 389 ods. 1 písm. b) a c) CSP zrušil, keďže súd prvej inštancie svojím nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, (posudzovaním premlčania z úradnej povinnosti), pričom tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom, ako aj z dôvodu, že v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci súd nevykonal navrhované (v danom prípade nevyhnutné) dôkazy, pričom vzhľadom na rozsah potrebného dokazovania nie je účelné doplniť dokazovanie pred odvolacím súdom, a podľa § 391 ods. 1 CSP vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

37. Povinnosťou súdu prvej inštancie v ďalšom konaní bude opätovne vec preskúmať, zaoberať sa pritom vecnou aj právnou správnosťou a dôvodnosťou žalobcom uplatnených nárokov, za tým účelom v súlade s ust. § 295 CSP doplniť dokazovanie, jeho výsledky nadväzne opätovne komplexne vyhodnotiť, posúdiť podľa príslušných hmotnoprávných ustanovení a následne znova vo veci rozhodnúť, pričom rozhodnutie je potrebné náležite v súlade s ust. § 220 ods. 2 CSP odôvodniť. V novom rozhodnutí pritom prvoinštančný súd rozhodne zároveň aj o náhrade trov konania včítane trov tohto odvolacieho konania (§ 396 ods. 1 CSP).

38. Senát krajského súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).
Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prevej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).